

Kazimierz Wenta

„Podstawy kształcenia ogólnego”, Franciszek Bereźnicki, Kraków 2011 : [recenzja]

Edukacja Humanistyczna nr 1 (24), 177

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Franciszek Bereźnicki, *Podstawy kształcenia ogólnego*, Wydawnictwo „Impuls”, Kraków 2011, ss. 289.

Tematyka dotycząca kształcenia ogólnego, zwłaszcza jego podstaw, w sytuacji, gdy nierzadko mamy do czynienia z nauczycielską improwizacją dydaktyczną, związaną z częściowym przerwaniem ciągłości kulturowej w nauczaniu i uczeniu się, powinna budzić zainteresowanie najszerzych grup nauczycieli i kandydatów do tego zawodu oraz pracowników naukowo-dydaktycznych uprawiających dydaktykę stosowaną. Opracowanie pióra Franciszka Bereźnickiego ukierunkowane jest przede wszystkim na uporządkowanie wiedzy na temat kształcenia ogólnego w kontekście samokształcenia i ma w sobie wszelkie znamiona rzetelności naukowej i poprawności w sferze pisarstwa akademickiego. Odczytanie tekstów niniejszej pracy pozwala na znalezienie istotnych celów poznawczych i utylitarnych.

Struktura pracy jest rozbudowana – książka składa się z trzynastu merytorycznych rozdziałów, które stanowią logicznie spójną całość, uwzględniając wszystkie – na ogół tradycyjne – elementy dydaktyki ogólnej uprawianej w polskiej pedagogice. Następnym przyjęcia przez autora założeń strukturalno-funkcjonalnych jest kolejność usytuowania poszczególnych rozdziałów, to znaczy od tezy dotyczącej kształcenia ogólnego i samokształcenia (rozdział I), przez kolejne: cele kształcenia ogólnego a wartości (rozdział II), treści kształcenia ogólnego (rozdział III), realizacja procesu kształcenia (rozdział IV), proces kształcenia wielostronnego (rozdział V), zasady kształcenia ogólnego (rozdział VI), metody kształcenia ogólnego (rozdział VII), organizacyjne formy kształcenia ogólnego (rozdział VIII), środki kształcenia ogólnego (rozdział IX), organizacja i planowanie działalności dydaktycznej (rozdział X), sprawdzanie i pomiar w procesie kształcenia ogólnego (rozdział XI), ocenianie w procesie kształcenia (rozdział XII), aż do kształcenia uczniów zdolnych i opóźnionych w nauce w szkole ogólnokształcącej (rozdział XIII).

Dyskusja nad treściami występującymi w poszczególnych rozdziałach jest potrzebna, aczkolwiek nie powinna burzyć przyjętej przez autora „filozofii” dyskursu w postaci silnie wyważonych merytorycznych relacji pozyskanych ze źródeł, między innymi z publikacji cenionych znawców dydaktyki ogólnej oraz przedstawicieli dyscyplin i subdyscyplin pokrewnych. W związku z tym warto nawiązać do istotnych merytorycznych wątków, które z jednej strony nakłaniają czytelnika do myślenia, a z drugiej – wśród niektórych specjalistów z zakresu dydaktyki akademickiej mogą generować profesjonalny sprzeciw, ponieważ mozaika tez w poszczególnych rozdziałach i podrozdziałach częściowo burzy stereotypy w sferze dociekań przedmiotowych.

Walorem pracy jest przede wszystkim to, że zawiera wyważony zestaw wiadomości zaprezentowanych w wersji opisowo-interpretacyjnej, ze wskazaniem dostępnej literatury źródłowej. Czytelnik odnajduje w niej wyważony ciąg myśli dotyczących fenomenu kształcenia ogólnego, z jakim mamy do czynienia w drugim dziesięcioleciu XXI wieku, ukazanych w neopozytywistycznym ujęciu, bez alternatywnych propozycji. Podręcznik ukazuje istotne zagadnienia przedmiotowe w ujęciu linearnym, zderzenie teorii dydaktycznej z praktyką kształcenia jest zarysowane kontekstowo, co powinno zachęcać czytelnika do własnych przemyśleń oraz praktycznych działań autoedukacyjnych.

Książka *Podstawy kształcenia ogólnego*, choć nawiązuje do wcześniej opublikowanych przez Franciszka Bereźnickiego tytułów, ma wyraźnie zmienione i wzbogacone o nowe zagadnienia merytoryczne wątki, co budzi uznanie zarówno od strony poznawczej, teoretycznej, jak i utylitarnej.

Kazimierz Wenta